Invalidita a poistenec štátu: evidencia v zdravotnej poisťovni

Redakčne pripravil: Marek
Tlačová verzia: 20. 11. 2026
Aktuálny článok a prílohy na webe

Pri zdravotnej poisťovni overte samostatne platiteľa poistného, dátum evidencie a postavenie pre sadzbu zo zárobku. Uznaná invalidita bez nároku na dôchodok môže byť tiež kategóriou poistenca štátu.

Čo znamená postavenie poistenca štátu

Poistenec štátu je osoba, za ktorú je pri splnení zákonných podmienok platiteľom zdravotného poistného štát. Medzi zákonné kategórie patria aj príslušní poberatelia dôchodkov a osoba, ktorá je invalidná, ale nevznikol jej nárok na invalidný dôchodok. Preto treba odlíšiť uznanú invaliditu od samotnej výplaty dôchodku. [1]

Postavenie sa eviduje v zdravotnej poisťovni. Nie je totožné s parkovacím preukazom, daňovou úľavou ani s dôchodkovým poistením opatrovateľa. Všetky tieto oblasti môžu používať slovo „poistenie“, ale riešia odlišnú vec a často aj inú inštitúciu.

Invalidita bez vyplácaného dôchodku

Ak bol človek uznaný za invalidného, no nesplnil napríklad potrebné obdobie dôchodkového poistenia, nemožno automaticky uzavrieť, že musí byť v zdravotnom poistení samoplatcom. Zákon výslovne pozná kategóriu invalidnej osoby bez nároku na invalidný dôchodok. Rozhodujúce podklady a evidenciu treba preveriť v poisťovni. [1] [2]

Pripravte rozhodnutie, z ktorého je zrejmé zdravotné posúdenie a dôvod nepriznania dávky. Ak rozumiete iba výroku o zamietnutí, požiadajte o vysvetlenie, či bolo zároveň uznané postavenie invalidnej osoby. Nie každé zamietnutie dôchodku má rovnaký dôvod.

Preukaz ŤZP rieši aj inú otázku

Preukaz ŤZP môže byť významný pre zníženú sadzbu poistného podľa zákona o zdravotnom poistení. Samotný preukaz však nie je univerzálnym dôkazom, že štát platí poistné v každej situácii. Kategóriu poistenca štátu a kategóriu osoby so zdravotným postihnutím na účely sadzby treba posudzovať oddelene. [1]

Pri kontrole sa preto pýtajte dve otázky: kto je evidovaný ako platiteľ a aká sadzba sa použije na môj prípadný zárobok. Odpoveď „máte ŤZP“ nemusí sama vysvetliť obidve položky. Pri viacerých súčasných postaveniach nechajte skontrolovať aj dátumy.

Ako preveriť a doplniť evidenciu

Skontrolujte si evidenciu v klientskom účte alebo požiadajte poisťovňu o preverenie platiteľa za konkrétne obdobie. Povedzte presný dátum priznania invalidity alebo dôchodku a zistite, či potrebné údaje už dostala. Ak chýbajú, postupujte podľa jej pokynov na doloženie. [2]

VšZP zverejňuje formulár Oznámenie poistenca/platiteľa poistného. Klient inej poisťovne má použiť jej postup. Neodosielajte formulár len preto, že je na internete: najprv overte, či je pri vašej zmene naozaj potrebný a ktoré prílohy sa majú pripojiť. [3]

Modelová situácia: zamietnutie pre chýbajúce roky

Ilustračný príklad: žiadateľ má uznanú invaliditu, ale dôchodok nepriznali pre nesplnenú poistnú podmienku. Z rozhodnutia si pripraví príslušné údaje a požiada zdravotnú poisťovňu o kontrolu, či patrí do kategórie invalidnej osoby bez nároku na dôchodok. Výsledok neurčuje internetová kalkulačka ani samotná výška príjmu.

Ak už za rovnaké obdobie platil ako samoplatca, opýta sa aj na opravu evidencie a zúčtovanie platieb. Vrátenie konkrétnej sumy však nepredpokladá vopred; poisťovňa musí preveriť správne dátumy, doklady a prípadné iné postavenia.

Práca, zahraničie a ďalšie zmeny

Postavenie poistenca štátu samo osebe neruší odvody zo zárobku. Pri práci alebo živnosti sa uplatňujú pravidlá súbehu. Zohľadňuje sa aj § 11 ods. 8: pri vymeriavacom základe nad 15-násobkom životného minima platného k 1. januáru príslušného roka alebo nad pomernou časťou tejto hranice štát nie je platiteľom poistného. Nejde o jednoduché porovnanie čistej mzdy či sumy dôchodku. Pre osoby nad touto hranicou § 13 ods. 14 zároveň vylučuje minimálny vymeriavací základ podľa § 13 ods. 9. Konkrétne obdobie a základ si nechajte preveriť v poisťovni. Pri poistení v zahraničí treba zistiť, ktorý štát je podľa príslušného režimu zodpovedný za zdravotné poistenie; slovenský dôchodok túto otázku sám nevyrieši. [1]

Uchovajte rozhodnutia a potvrdenia poisťovne spolu s dátumami zmien. Ak príde výkaz nedoplatkov alebo nečakaná výzva, riešte ju včas a postupujte podľa poučenia. Všeobecná otázka cez telefón nenahrádza automaticky formálny opravný prostriedok proti doručenému dokumentu.

Tri záznamy, ktoré treba pri kontrole odlíšiť

Modelový prípad: človeku nepriznali dôchodok pre chýbajúce obdobie poistenia, ale rozhodnutie potvrdzuje invaliditu. V klientskom účte zdravotnej poisťovne napriek tomu vidí obdobie samoplatiteľa. Potrebuje objasniť evidenciu platiteľa, nie podať ďalšiu žiadosť o preukaz ŤZP. VšZP medzi poistencami štátu výslovne uvádza aj invalidnú osobu bez nároku na invalidný dôchodok.

Pracovný rozpis jednej nezrovnalosti

Záznam	Čo porovnám
Zdravotné posúdenie	Čo rozhodnutie skutočne uznalo a odkedy; samotný výrok „dôchodok sa nepriznáva“ nestačí.
Platiteľ zdravotného poistného	Ktoré konkrétne dni eviduje poisťovňa ako samoplatiteľa, zamestnanca alebo poistenca štátu.
Platby	Za ktoré obdobie a pod akým označením som už poistné uhradil.

Vlastný podnet môže znieť: „Prosím o preverenie platiteľa zdravotného poistného za obdobie od [dátum] do [dátum]. Prikladám rozhodnutie, z ktorého vyplýva uznaná invalidita bez nároku na invalidný dôchodok. Prosím o informáciu, či je evidencia správna a či treba doplniť ďalší údaj.“ Je to redakčná osnova otázky, nie úradné tlačivo.

Pri odpovedi hľadajte dva výsledky: aké postavenie poisťovňa uznala a čo sa stane s platbami za preverované obdobie. Ak ste medzitým začali pracovať, žiadajte rozlíšenie oboch období. Zaradenie medzi poistencov štátu totiž samo neodpovedá na otázku odvodov zo mzdy. Neprestaňte svojvoľne platiť evidovanú povinnosť len podľa modelu; najprv si nechajte objasniť svoju evidenciu a doručené dokumenty.

Zdroje a overenie

[1] Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení — znenie účinné 1. 7. – 30. 12. 2026

Kategória invalidnej osoby bez dôchodku, výnimka zo štátnej platby pri vyššom vymeriavacom základe, odvody zo zárobku a neuplatnenie minimálneho základu podľa § 13 ods. 9 pri prekročení tejto hranice.

[2] VšZP: Poistenec štátu

Kategória invalidnej osoby bez nároku na invalidný dôchodok patrí medzi poistencov štátu.

[3] VšZP: Oznámenie poistenca a platiteľa poistného

Odkaz na aktuálne oznámenie je dostupný.

Článok slúži na orientáciu. O vašom nároku rozhoduje príslušná inštitúcia.